

Očuvanje čovjekove časti u ratu sa aspekta islama

Ako obratimo pažnju na naslove vijesti vidjećemo mnoge zabrinjavajuće vijesti o ubijanju nevinih ljudi, atentatima i ratovima. Na Bliskom istoku, pored zločina izraelskog-cionističkog režima u posljednje vrijeme sve više je vijesti o zločinima terorističkih grupa koje za sebe, nažalost, tvrde da su islamske. Ovdje se nameću pitanja-Da li je islam zaista nasilna vjera i da

li su djela ovih osoba, uistinu, islamska?

Ne bi bilo dobro da osoba koja ne poznaje dovoljno islam u jednom trenutku stekne drukčiji dojam o ovoj čistoj vjeri zbog pogrešnih informacija koje joj se plasiraju. Ekstremističke grupe poput El-Kaide, Boko Harama i DAIŠ-a svoja nedjela nastoje staviti u okvire islama i na taj način degradirati ovu čistu vjeru. Međutim, islam nikada nije zagovarao nasilje. Čak, štaviše,

islam u ratnim uslovima propisuje očuvanje čovjekove časti.

Islam je vjera mira i sigurnosti. Njen naziv potiče od arapske riječi seleme što nači mir pomirenje, Poslanik islama, Muhammed, s.a.v.s., je bio veliki zagovarač mira i prijateljstva. Budući da su ranije objave upućivane određenom vremenu i prostoru na kojem je prijetila propast nekog naroda ili civilizacije, Kur'an kao posljednja objava početkom 7. stoljeća dolazi u vrijeme kada je ljudski rod napredovao stečenim iskustvom, razvojem znanja i boljim komunikacijama među kontinentima, tako da mu poslanici neće više biti potrebni, jer bi ga razum i historijska pouka trebali usmjeravati na mir i dobrobit, ne samo njegovu, već i ostalih zajednica.

Zbog toga je islam – za razliku od ranijih religija, koje su bile pretežno spiritualne – dao temeljne smjernice ljudskom rodu do Sudnjeg dana, ne samo za religijsko-etička, već i politička, socijalna, ekonomska i ostala područja života, da se izbjegnu sukobi i uništavanja, a čovječanstvo usmjerava moralnom napretku pojedinca i sve kvalitetnijem suživotu zajednice. U tom smjeru Kur'an na svakoj stranici ističe kao suštinsku opću uputu čovjeku i društvu: Bog postoji, On je Jedini Gospodar, Stvoritelj i Zakonodavac koji nas vodi, kao nesavršena bića, prevladavanju naših slabosti i napretku. Historija potvrđuje da su dugo trajale, na opću dobrobit, samo civilizacije u kojim se Bog poštuje, a kada je u ljudima nestajalo vjere, oni su morali mjesto nje uzimati razne idole jer su bili preslabi da sami opstanu. Dovodilo je to do obožavanja od kipova do ljudi (faraona, Hitlera, Staljina i dr.) koji bi pomračili etička pravila i veoma često naglo vodili svoje suvremenike u propast. Komunizam je opstao samo 70 godina, a nacizam još kraće. Zbog toga je potvrđen napis na grobu meksičkoga cara da zemlja nije ništa drugo do velika grobnica minulih civilizacija, zajedno s njihovim vođama koji su mislili da su vječni, a sada su samo prah.

Islam uvrštava nepravedni rat u najteže grijehе zbog nesagledivih posljedica. Kur'an kaže da ako neko ubije drugog nevinog čovjeka, kao da je pobio čitav svijet jer je jedna božanska duša u svima. U ovoj svetoj knjizi također se navodi:

"Zbog onoga što ljudi rade pojavio se nered na zemlji, na kopnu, i na moru, a kazna ih stiže ne bi li se popravili (Er-Rum 41 ajet). U drugom ajetu Kur'an upućuje i na osnovni uzrok ratova: "A zar je iko gore zalutao od onoga koji svoju strast slijedi, a ne Božiju uputu?" (El-Kasas 50. ajet). "Jer nevjernici ne vide ništa osim ovoga svijeta, ali ih zbog toga očekuje vječna kazna na drugom svijetu" (Junus 7,8 ajet). Prema islamu: "Bog je stvorio sva živa bića i vodi ih punom razvoju, određujući im puteve i ciljeve" (El-Eala 1-3 ajet). Na drugom mjestu Kur'an poziva ljude svih vjera: "Pomažite se međusobno u dobru i pobožnosti, a ne u grijehu i neprijateljstvu" (Maide 2 ajet). "Svakoga koji red na zemlji remeti a ljude uništava čeka bolna kazna" (Eš-Šura, 42 ajet).

Jedno od Božjih imena u Kur'anu je "selam", što znači "mir", a pokoravanje Njemu naziv je i same vjere "islam", iz čega proizlazi da je mir suština opstanka. Allah je, po Kur'anu, stvorio živa bića od muškarca i žene da se u razvoju nadopunjavaju, a narode i plemena da se u dobru natječu. Nažalost, kroz cijelu historiju oni svoju ograničenu slobodnu volju i razum, kojim je samo čovjek obdaren, podvrgavaju strastima i tako uzrokuju sve strašnije ratove. Pozivajući kršćane i jevreje, kao monoteističke religije, Muhammed s.a.v.s., je predlagao dijalog na tri zajedničke Božije zapovijedi koje se ponavljaju u svim objavama: vjera u Jednoga Boga i Apsolutnog Gospodara makro i mikrokozmosa, sigurnost da će svi odgovarati na Sudnjem

danu za svoja djela i etički cilj usavršavanja čovjeka pomoću vjere, kao najmoćnijeg sredstva. Skoro na svim mjestima u Kur'anu, kada poziva ljude da vjeruju u Njega, Bog odmah ističe i poziv na dobra djela. Bez njih se apstraktna religija ne prima, uključivši i namaz. A mir je temeljni dio etike, u kome se jedino očituje mogućnost ikakva međuživota. Čak i kod napada, islam naređuje – nastojati dobrim uzvratiti. Kur'an traži od muslimana da i na zlo odgovore dobrim, sve dok postoji nada pokajanja napadača. Kur'an naređuje muslimanima: "Postupajte mudro i na lijep način i na Božjem putu borite se najboljim sredstvima" (An-Nahl 126 ajet). Temeljno mjerilo za ljude je njihova moralna ličnost, a ne nacije, rasa, položaj, imetak i sl. Kur'an kaže: "Najbolji je od vas kod Boga onaj koji je najplemenitiji". Neizmjerena je zasluga islama da je od početka uspostavio toleranciju i zabranio svaki oblik prisile radi promjene vjere. Kur'an ističe: "Nema prisile u vjeri. Pravi put se jasno razlikuje od zablude..." (Bekare, 256 ajet). Katkad su pojedini vladari, koji su sebe nazivali muslimanima, ponukani lošim primjerima protivnika, prelazili granice sveopće islamske tolerancije, ali je to daleko češće bilo kod onih koji su pod raznim izgovorima prouzrokovali kolonizaciju i brojnih muslimanskih naroda, od koje su se oni u prošlom i ovom stoljeću uspjeli osloboditi.

Među najraširenije insinuacije i klevete svjetskih religija spada veoma raširena fama, posebno na Zapadu, da se islam širio svetim ratom – džihadom – i da svaki otpor ili novi pokret ima pečat fundamentalizma. Nažalost, tu su teoriju historičara prihvatili i neki teolozi, bez dubljeg uvida u suštinu. U opsežnom projektu Islamske znanstvene akademije u kojoj djeluje više istaknutih učenjaka raznih vjerozakona, utvrđeno je da i školski udžbenici dvadesetak najrazvijenijih europskih zemalja sadrže srednjevjekovne neistine, a među njima naročito onu o fundamentalizmu i fanatizmu. I brojna istraživanja Islamskog instituta za manjine evidentirala su ta shvaćanja i u Europi i u Americi, uz niz njihovih povoljnih demokratskih dostignuća. Ako je fundamentalizam povratak izvorima religije, zašto niko ne osudi takve pokrete npr. u Latinskoj Americi, koji se žele vratiti izvornoj Bibliji? Džihad se kao pojam u Kur'anu uglavnom rabi kao poziv muslimanima na čvrsto vjerovanje, moralno ponašanje, solidarnost s ugroženima i sl., dok je izraz za rat "kital". Muhammed s.a.v.s., je često iza bitke isticao: "Vraćamo se iz malog – velikom džihadu!" "Kojem", pitali su muslimani, a on je odgovorio: "Iz rata za odbranu vjere u borbu protiv svojih strasti!"

U prvom pisanom ustavu u historiji, Muhammed s.a.v.s., je u Medini (622.) kao temeljni dokument izradio proklamaciju, iz koje su se kasnije u prvoj islamskoj državi donosili zakoni i programi. Zaštita čovjeka kao najviše vrijednosti stavljena je u začelje, a zatim poseban tretman drugih vjera u razvoju te države, napose jevreja i kršćana, koje se naziva "ehlu-l-kitab",

tj. nosioci Božije objave. Mnogo prije Dunana, osnivača Crvenog krsta i ženevskih konvencija, islam je uveo veoma stroga pravila za ponašanje u ratu, štiteći djecu, žene, bolesne, stare, ranjene, a napose hramove, redovnike i zarobljenike, koje je Muhammed s.a.v.s., već nakon prvih ratova razmjenjivao bez naknade, a odmah oslobađao one koji bi naučili pisati 10 muslimana (ako su bili školovani). Također su štićeni usjevi, drveće, nastanjene kuće i sva druga ljudska dobra. Prekršitelji su najstrožije kažnjavani. Česti su slučajevi da su muslimani zarobljenicima davali hranu, a sami s čeljadi gladovali. U žestokom 3. križarskom ratu kod zidina Kudsa/Jeruzalema bio je teško ranjen vođa križara Richard Lavljeg Srca. Kad je za to doznao muslimanski vođa Salahudin Ejubi, šalje mu svog dvorskog liječnika s lijekovima, koji ga spašava, usred bitke.

Nažalost, u općoj kataklizmi zamjenjuje se demokratija etnokratijom, rađanjem novog vala nacizma, rasizma, nacionalizma i sličnih pokreta koji nas vraćaju davnom plemenskom uređenju, umjesto priznanja jednakosti svakom ljudskom biću, jer nas je Bog s istom dušom stvorio. Na desetak žarišta u svijetu, od Indije do Somalije, muslimani se brane od uništenja. Materijalizirano zapadno potrošačko društvo bogatog sjevera, koje je kolonijalizam nastojalo zamijeniti ekonomskom eksploatacijom nerazvijenog juga, napose Azije i Afrike. Nažalost, i velike svjetske religije i njihove asocijacije pokrivaju se samo deklarativnim pozivima, ali nijedna nema snage osuditi uzročnike genocida kod vlastitih vjernika i zatražiti njihovo kajanje, a kažnjavanje krivaca. Ta pasivnost osvetit će se i Zapadu i svim tzv. pacifističkim pokretima, kao što se ponovilo i s Hitlerom, koga se tetošilo i pravdalo dok je gazio male europske zemlje, ali je uništenje stiglo i do Pariza i Londona.

Osnova časti i međuljudskih odnosa, a posebno odnosa prema ženama, djeci i zarobljenicima su zagarantovani ljudskim pravima, koja su aktualna čak i u ratnim uvjetima. Bez sumnje, paljenje kuća i drugih stambenih objekata, genocid, masovna ubijanja, zlostavljanje djece i žena, uništavanje obradivih površina i druga nedjela su u suprotnosti sa islamskim zakonima i propisima. Svi oni koji ih čine ne mogu se nazvati muslimanima jer rade suprotno od onog što .islam propisuje